

T.C.
BAŞBAKANLIK
KANUNLAR VE KARARLAR
GENEL MÜDÜRLÜĞÜ

Sayı : B.02.0.KKG.0.10/101-785 /93

Ankara

5 / 1 / 2004

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Başkanlığınıza arzı Bakanlar Kurulu'nca 29/12/2003 tarihinde kararlaştırılan "Türkiye Cumhuriyeti Devletinin Para Birimi Hakkında Kanun Tasarısı" ile gerekçesi ilişikte gönderilmiştir.

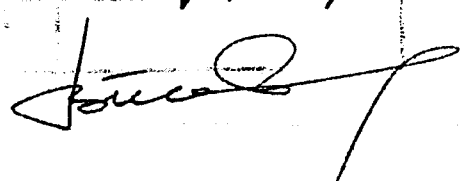
Gereğini arz ederim.

Recep Tayyip ERDOĞAN
Başbakan

Eki :

- 1- Kanun Tasarısı
- 2- Gerekçe (Genel-Madde)

T.C. M. M. BAŞKANLIĞI	
Tali Kom.	
Esas Kom.	Plan ve Bütçe
Tarih	12-1-2004 1/741
E. M. M.	12-1-2004 1/741
Başkan	

GENEL GEREKÇE

Ulusal ekonomimizde 1980-2002 döneminde yaşanan enflasyonist süreç dolaşımdaki banknot tutarına da yansımış, 31/12/1980 tarihinde 278,6 milyar Türk Lirası olan tedavüldeki banknot tutarı (emisyon hacmi) 31/12/2002 tarihinde 7 katrilyon 635 trilyon 621,9 milyar Türk Lirasına (27.407 katına) ulaşmıştır.

Bu gelişmenin bir sonucu olarak 1927 yılından 1980 yılına kadar dolaşımdaki banknot ihtiyacı 50 Kuruş ile 1.000 Türk Lirası arasında değişik değerlerdeki banknotlarla karşılanabilirken, 1981 yılından günümüze kadar geçen zaman içinde artan dolaşım ihtiyacını karşılayabilmek için üst değerde yeni banknotlar dolaşıma çıkarılmış ve en küçük değerlerdeki banknotlar da tedavülden çekilerek dolaşımdaki banknot kompozisyonu 2002 yılı sonunda 250.000, 500.000, 1.000.000, 5.000.000, 10.000.000 ve 20.000.000 Türk Liralık banknotlardan oluşmuştur.

Paramızın taşıdığı kupür değeri bakımından, bugün dünyada rastlanmayan büyüklüklere ulaşması sonucunda, ifade ve yazılmasında çeşitli zorluklarla karşılaşilmektedir.

Bu nedenle, paramızdan altı sıfır atılarak bir milyon Türk Lirası eşittir bir Yeni Türk Lirası (1.000.000 TL = 1 YTL) değişim oranında yeni bir para birimine geçilmesi ve ulusal ekonominin kapsamına giren parasal değer ve kayıtlarda genel bir sadeleştirilme yapılması uygulama açısından pratik bir çözüm olarak görülmektedir.

Tasarı, bu amaçla hazırlanmıştır.

MADDE GEREKÇELERİ

Madde 1- Madde ile, Türkiye Cumhuriyeti Devletinin para birimi Yeni Türk Lirası (YTL) olarak kabul edilmiştir. Yeni Türk Lirasının alt biriminin Yeni Kuruş (YKr) olduğu ve bir Yeni Türk Lirasının yüz Yeni Kuruşa eşit olduğu hükme bağlanmıştır.

Bu çerçevede, defter ve kayıtların tutulmasında hesap birimi olarak Türk Lirası yerine Yeni Türk Lirasının kullanılacağı doğaldır.

Parasından sıfır atarak yeni para birimine geçen ülkeler genelde yeni para birimi olarak eski para birimlerinin başına “Yeni” ifadesini eklemekte, bilahare yapılan bir para birimi değişikliği ile de bu ifadeyi kaldırarak eski para birimine dönmektedirler. Ülkemizde de benzer şekilde, halen dolaşımdaki paradan sıfır atılarak geçilecek yeni para birimi Yeni Türk Lirası olarak belirlenmektedir. Türk Lirasına geri dönmek ve defter ve kayıtların tutulmasında hesap birimi olarak tekrar Türk Lirasının kullanılmasını sağlamak amacıyla Yeni Türk Lirası ve Yeni Kuruştaki “Yeni” ibarelerini kaldırma hususunda Bakanlar Kuruluna yetki verilmektedir.

Madde 2- Madde ile, Türk Lirası yeni para birimi olan Yeni Türk Lirasına dönüştürülmüş ve Türk Lirasından altı sıfır kaldırılarak, bir milyon Türk Lirası eşittir bir Yeni Türk Lirası (1.000.000 TL = 1 YTL) değişim oranında yeni bir değer getirilmiştir.

Yeni Türk Lirası cinsinden yapılacak işlemlerde bir Yeni Kuruşun altındaki tutarları ödemeye olanak verecek madeni para bulunmaması nedeniyle yarım Yeni Kuruşun üzerindeki değerlerin bir üst Yeni Kuruşa tamamlanması; yarım Yeni Kuruş ve altındaki değerlerin ise dikkate alınmaması öngörülmüştür.

Mal ve hizmetlerin fiyatları bir Yeni Kuruşun altında olabileceği gibi, bir Yeni Kuruşun altındaki değer küsuratlı olarak da belirlenebilecektir. Vergiler, yabancı para alım satımı ve benzeri belli sabit sayılarla çarpım yapılarak elde edilen sonuç üzerinde tahakkuk, tahsil ve ödeme işlemlerinde, işlem sonuçları da bir Yeni Kuruşun altında veya değer küsuratı bir Yeni Kuruşun altında olabilecek şekilde sonuç verebilecektir.

Bu madde ile, tamamlama işlemlerinin birim fiyatlarda değil, işlem sonuçlarında ve ödeme aşamasında gerçekleştirilmesi, ödeme kayıtlarının virgülden sonra en çok iki hane ile yapılması amaçlanmaktadır.

Böylece, tamamlama işlemlerinde, bu Kanun ile yürürlükten kaldırılması öngörülen 24/12/1937 tarihli ve 3290 sayılı Devlet Hesaplarında Liranın Esas İttihaz Edilmesi Hakkında Kanundaki tamamlamaya ilişkin esaslar korunmuş bulunmaktadır.

Madde 3- Madde ile, Yeni Türk Lirasının para birimi olarak kabul edilmesi nedeniyle, kanunlarda ve diğer mevzuatta, idari işlemlerde ve yargı kararlarında, hukuki sonuç doğuran herhangi bir belgede, en geniş anlamıyla herhangi bir hukuki ilişkide, ödeme ve değişim araçlarında, Türk Lirasına veya liraya yapılan atıfların, bir milyon Türk Lirası eşittir bir Yeni Türk Lirası (1.000.000 TL = 1 YTL) değişim oranıyla, aynen Yeni Türk Lirasına atıf yapılmış kabul edileceği ve geçerli sayılacağı hüküm altına alınmıştır.

Yeni Türk Lirasının uygulamaya konulması söz konusu hukuki ilişkilerin şartlarında değişikliğe yol açmayacak veya herhangi bir edimi ifa ederken taraflardan birine mazeret öne sürme ya da bu hukuki ilişkiyi tek taraflı olarak değiştirme veya feshetme hakkı vermeyecektir.

Madde 4- Madde ile, doğrudan sahtecilik amacı olmaksızın ancak, sahtecilikte kullanılma tehlikesini yaratarak banknotların resim ve görüntülerinin çoğaltılması ve yayınlanması durumunda uygulanacak ceza hükümlerinin mevzuatımızda bulunmaması nedeniyle, hem bu boşluğun doldurulması, hem de mevzuat uyumlaştırması kapsamında Avrupa Birliği mevzuatında olan bu düzenlemeye uyumun sağlanabilmesi amaçlanmaktadır.

Bu konudaki düzenlemelerin Avrupa Merkez Bankası tarafından güncel koşullar doğrultusunda değiştirilebilmesi nedeniyle, sık sık kanun değişikliğine gidilmemesi için banknotların resim ve görüntülerinin çoğaltılması ve yayınlanmasına ilişkin boyut, renk, malzeme, çözünürlük, üzerinde bulunacak ibareler ve benzeri hususlarla ilgili şartların Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankasıyla belirlenmesi, Resmi Gazetede ilan edilmesi ve bu şartlara uymayan kişilere cezai müeyyide uygulanması öngörülmüştür.

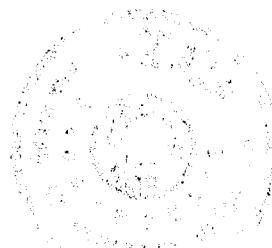
Madde 5- Madde ile, Türkiye Cumhuriyeti Devletinin para birimi olarak Yeni Türk Lirası kabul edildiğinden, Lirayı para ve hesap birimi kabul eden 24/12/1937 tarihli ve 3290 sayılı Devlet Hesaplarında Liranın Esas İttihaz Edilmesi Hakkında Kanun yürürlükten kaldırılmıştır.

Geçici Madde 1- Madde ile, diğer ülke uygulamaları da dikkate alınarak hem eski para biriminin yenileri ile değiştirilmesinde süre yönünden yaşanabilecek sıkıntıların aşılması, hem de yeni paranın kredibilitesinin olumsuz etkilenmemesi ve her iki para biriminin takibinde yaşanabilecek zorlukların önüne geçilebilmesi bakımından, Türk Lirası banknot ve madeni paraların 1/1/2005-31/12/2005 tarihleri arasında Yeni Türk Lirası banknot ve madeni paralarla en fazla bir yıl birlikte tedavül etmesi öngörülmüştür.

Banknotların birlikte tedavülü ve değiştirilmesine ilişkin esasların Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankasıyla, madeni paraların birlikte tedavülü ve değiştirilmesine ilişkin esasların ise Hazine Müsteşarlığıyla belirlenmesi hükme bağlanmıştır.

Ayrıca, geçiş döneminde herhangi bir hukuki boşluğun doğmamasını teminen, bu Kanunun uygulanmasında karşılaşılan tereddütleri gidermeye ve gerekli düzenlemeleri yapmaya Hazine Müsteşarlığının bağlı olduğu Bakan, görev alanına giren konularda ise, Maliye Bakanlığı, Sanayi ve Ticaret Bakanlığı, Hazine Müsteşarlığı, Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankası, Sermaye Piyasası Kurulu ve Bankacılık Düzenleme ve Denetleme Kurumu düzenleme yapmaya yetkili kılınmıştır.

Tedavülden çekilecek Türk Lirası banknotlar, 14/1/1970 tarihli ve 1211 sayılı Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankası Kanununun 37 nci maddesine göre 1/1/2006 tarihinden itibaren on yıl sonra zamanaşımına uğrayacaktır.

Geçici Madde 2- Madde ile, tarafların, Türk Lirası üzerinden yapılan her türlü hukuki muamele ile kıymetli evrak ve hukuki sonuç doğuran diğer işlem ve belgeleri bu Kanunun 2 nci maddesinde belirtilen değişim oranını dikkate alarak 31/12/2005 tarihine kadar, bu tarih dahil Yeni Türk Lirasına göre değiştirmeleri halinde bu muamele ve düzenlenecek belgelerin vergi, resim, harç ve diğer yükümlülüklerden muaf olacağı hükme bağlanmıştır.

Geçici Madde 3- Madde ile, kamuoyuna Yeni Türk Lirasına geçişte ve uyum sağlamada kolaylık sağlanması açısından Yeni Türk Lirasının tedavüle çıkacağı 1/1/2005 tarihinden başlayarak, Türk Lirası ve Yeni Türk Lirası banknot ve madeni paraların birlikte tedavül süresi sonu 31/12/2005 tarihine kadar bütün mal ve hizmet bedellerinin 23/2/1995 tarihli ve 4077 sayılı Tüketicinin Korunması Hakkında Kanunun 12 nci maddesi doğrultusunda etiket ve listelerde Türk Lirası ve Yeni Türk Lirası üzerinden ayrı ayrı gösterilmesi zorunluluğu getirilmiştir. Bu zorunluluğa uymayanlar hakkında da aynı Kanunun 25 inci maddesinin ikinci fıkrasındaki cezanın uygulanacağı hükme bağlanmıştır.

Geçici Madde 4- Madde ile, Darphane ve Damga Matbaası Genel Müdürlüğünün gerek madeni paraları yeterli miktarda ve zamanında üretebilmesi, gerekse hazırlık ve geçiş döneminde madeni paraların üretimi ve basımı ile ilgili ihtiyaç duyacağı mal ve hizmet alımlarını gecikmeksizin yapabilmesi ve sürecin hızlandırılması amaçlanmıştır.

Madde 6- Madde ile, Yeni Türk Lirasına geçiş ile ilgili Maliye Bakanlığı, Sanayi ve Ticaret Bakanlığı, Hazine Müsteşarlığı, Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankası, Sermaye Piyasası Kurulu ile Bankacılık Düzenleme ve Denetleme Kurumu tarafından yapılacak hazırlık ve düzenleme çalışmalarına imkan tanınması, defter ve kayıtların tutulmasında kolaylık sağlanması amacıyla Kanunun 4 üncü maddesi, geçici 1 inci maddesinin ikinci ve üçüncü fıkraları ve geçici 4 üncü maddesi hariç 1/1/2005 tarihinden itibaren yürürlüğe girmesi öngörülmüştür.

Madde 7- Yürütme maddesidir.

TÜRKİYE CUMHURİYETİ DEVLETİNİN PARA BİRİMİ HAKKINDA KANUN TASARISI

Türkiye Cumhuriyeti Devletinin para birimi

Madde 1- Türkiye Cumhuriyeti Devletinin para birimi Yeni Türk Lirasıdır. Yeni Türk Lirasının alt birimi Yeni Kuruştur. Bir Yeni Türk Lirası (YTL) yüz Yeni Kuruşa (YKr) eşittir.

Bakanlar Kurulu, Yeni Türk Lirası ve Yeni Kuruşta yer alan yeni ibarelerini kaldırmaya ve uygulamaya ilişkin esasları belirlemeye yetkilidir.

Türk Lirası ile Yeni Türk Lirası arasında değişim oranı

Madde 2- Türk Lirası değerler Yeni Türk Lirasına dönüştürülürken, bir milyon Türk Lirası (1.000.000 TL) eşittir bir Yeni Türk Lirası (1 YTL) değişim oranı esas alınır.

Yeni Türk Lirası cinsinden yapılan işlemlerde yarım Yeni Kuruşun üzerindeki değerler bir Yeni Kuruşa tamamlanır; yarım Yeni Kuruş ve altındaki değerler dikkate alınmaz.

Türk Lirasına yapılan atıflarda değişiklik

Madde 3- Kanunlarda ve diğer mevzuatta, idari işlemlerde, yargı kararlarında, her türlü hukuki muamelelerde, kıymetli evrak ve hukuki sonuç doğuran diğer belgeler ile ödeme ve değişim araçlarında Türk Lirasına veya liraya yapılan atıflar, 2 nci maddede belirtilen değişim oranında Yeni Türk Lirasına yapılmış sayılır.

Banknotların resim ve görüntülerinin çoğaltılması ve yayınlanması

Madde 4- Halen tedavülde bulunan, tedavülden çekilmiş veya tedavüle çıkarılacak olan banknotların resim ve görüntülerinin çoğaltılması ve yayınlanmasına ilişkin boyut, renk, malzeme, çözünürlük, üzerinde bulunacak ibareler ve benzeri hususlarla ilgili şartlar Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankasınca belirlenir ve Resmi Gazetede ilan olunur.

İlan olunacak şartlara uymayan kişiler hakkında fiil daha ağır bir suçta vücut vermediği takdirde bir milyar beş yüz milyon liradan beş milyar liraya kadar ağır para cezasına hükmolunur.

Yürürlükten kaldırılan hükümler

Madde 5- 24/12/1937 tarihli ve 3290 sayılı Devlet Hesaplarında Liranın Esas İttihaz Edilmesi Hakkında Kanun yürürlükten kaldırılmıştır.

Geçici Madde 1- Halen tedavülde bulunan Türk Lirası banknotlar ile madeni paralar 1/1/2005-31/12/2005 tarihleri arasında Yeni Türk Lirası banknotlarla ve yeni çıkarılacak madeni paralarla birlikte tedavül eder.

Söz konusu banknotların birlikte tedavülü ve değiştirilmesine ilişkin esaslar Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankasınca, madeni paraların birlikte tedavülü ve değiştirilmesine ilişkin esaslar ise Hazine Müsteşarlığınca belirlenir.

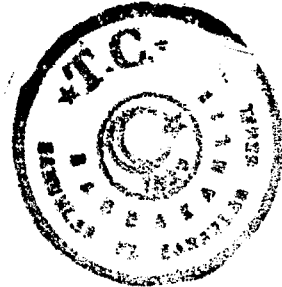
Bu Kanunun uygulanmasında karşılaşılan tereddütleri gidermeye ve gerekli düzenlemeleri yapmaya Hazine Müsteşarlığının bağlı olduğu Bakan; görev alanlarına giren konularda düzenleme yapmaya Maliye Bakanlığı, Sanayi ve Ticaret Bakanlığı, Hazine Müsteşarlığı, Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankası, Sermaye Piyasası Kurulu ve Bankacılık Düzenleme ve Denetleme Kurumu yetkilidir.

Geçici Madde 2- Türk Lirası üzerinden yapılan her türlü hukuki muamele ile hukuki sonuç doğuran belgelerin 2 nci maddede belirtilen değişim oranı dikkate alınarak 31/12/2005 tarihine kadar, bu tarih dahil Yeni Türk Lirasına göre değiştirilmesi halinde, muamele ve düzenlenecek belgeler her türlü vergi, resim, harç ve diğer yükümlülüklerden muaftır.

Geçici Madde 3- 1/1/2005-31/12/2005 tarihleri arasında, bütün mal ve hizmet bedellerinin, 4077 sayılı Tüketicinin Korunması Hakkında Kanunun 12 nci maddesi çerçevesinde düzenlenecek etiket ve tarife listelerinde Türk Lirası ve Yeni Türk Lirası üzerinden ayrı ayrı gösterilmesi zorunludur.

Bu yükümlülüğü yerine getirmeyenler hakkında 4077 sayılı Kanunun 25 inci maddesinin ikinci fıkrasında öngörülen ceza uygulanır.

Geçici Madde 4- 1264 sayılı Madeni Ufaklık ve Hatıra Para Bastırılması Hakkında Kanunun uygulanması amacıyla; usul ve esasları Hazine Müsteşarlığının onayı alınarak belirlenmesi kaydıyla ve yatırım programlarında yer alması hususu aranmaksızın, Darphane ve Damga Matbaası Genel Müdürlüğünce madeni paraların üretimi ve basımı ile ilgili olarak yapılacak her türlü mal ve hizmet alımları 31/12/2005 tarihine kadar 4734 sayılı Kamu İhale Kanunu hükümlerine tabi değildir.

T/ 597

Yürürlük

Madde 6- Bu Kanunun;

a) 4 üncü maddesi, geçici 1 inci maddesinin ikinci ve üçüncü fıkraları ile geçici 4 üncü maddesi yayımı tarihinde,

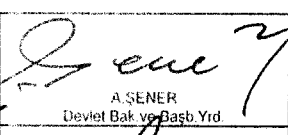
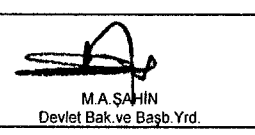
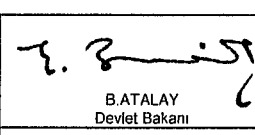
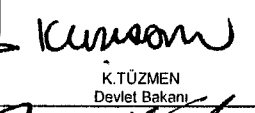
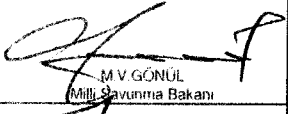
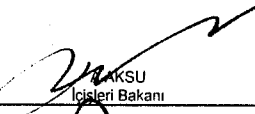
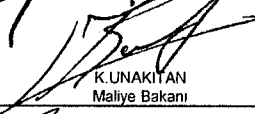
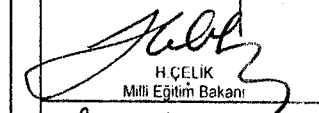
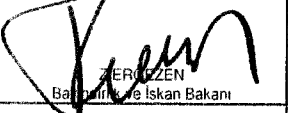
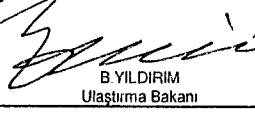
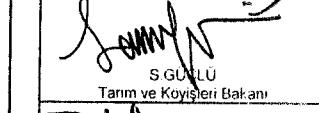
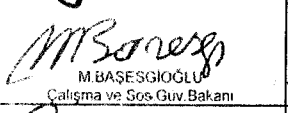
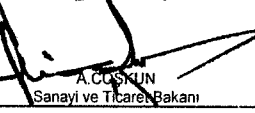
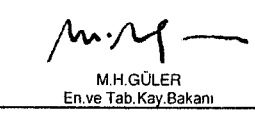
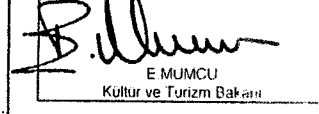
b) Diğer hükümleri 1/1/2005 tarihinde,

yürürlüğe girer.

Yürütme

Madde 7- Bu Kanun hükümlerini Bakanlar Kurulu yürütür.

RECEP TAYYİP ERDOĞAN
BAŞBAKAN

 A. GÜL Dışişleri Bak. ve Başb. Yrd.	 A. SENER Devlet Bak. ve Başb. Yrd.	 M.A. ŞAHİN Devlet Bak. ve Başb. Yrd.	 B. BATALAY Devlet Bakanı
 A. BARAN Devlet Bakanı	 M. AYDIN Devlet Bakanı	 G. AKŞİT Devlet Bakanı	 K. TÜZMEN Devlet Bakanı
 C. ÇİÇEK Adalet Bakanı	 M.V. GÖNÜL Millî Savunma Bakanı	 İ. AKSU İçişleri Bakanı	 K. UNAKITAN Maliye Bakanı
 H. ÇELİK Millî Eğitim Bakanı	 Z. ERGÜZEN Bak. ve İskan Bakanı	 R. AKDAĞ Sağlık Bakanı	 B. YILDIRIM Ulaştırma Bakanı
 S. GÜLLÜ Tarım ve Köyş. Bakanı	 M. BAŞEĞİOĞLU Çalışma ve Sos. Guv. Bakanı	 A. ÇUŞKUN Sanayi ve Ticaret Bakanı	 M.H. GÜLER En. ve Tab. Kay. Bakanı
 E. MUMCU Kültür ve Turizm Bakanı	 Ö. PEPE Çevre ve Orman Bakanı		

Dosya No.

101-785

1853